

Slutsatser

Pedagogiska effekter

En enhetsskola som verkar i olika fastigheter är administrativt sett en enhet, men inte med tanke på verksamheten eller pedagogiken. Gemenskapen och enhetligheten förverkligas inte om eleverna delas upp på olika fastigheter där de andra eleverna alla är i samma ålder. Det ingår i enhetsskolans syfte att kontakten med den trygga, bekanta klassläraren inte bryts under puberteten, som är en känslig period, och att ämneslärarna kommer in i undervisningen tidigare. För eleverna blir skolgången mindre splittrad om alla grundskolans årskurser verkar i samma fastighet, då det utöver en varaktig lärmiljö ger eleven möjlighet att utveckla mer långvariga människorelationer med andra elever och med lärarna. Enhetlighet, särskilt pedagogisk enhetlighet, måste finnas med i skolvardagen och i hur lärarnas arbete är organiserat. Med andra ord kan en pedagogiskt enhetlig grundskola endast förverkligas om det finns möjligheter till vardagliga möten lärarna emellan i verksamhetsmiljön. I allra bästa fall samordnas verksamhetskulturer i lågstadiet och högstadiet i en enhetsskola. Erfarenheterna av olika sammanslagningsprocesser inom grundskolan och av enhetsskolornas verksamhet har visat att skolkulturen har blivit enhetligast om alla årskurser i grundskolan har kunnat samlas under samma tak.

Tanken med enhetsskolinitiativet var ursprungligen att skapa bättre förutsättningar för att ordna en ännu tryggare och mer mångsidig lärmiljö än vi har nu. Däremot har enhetsskolan inte i något skede motiverats med att en större skola skulle ha bättre inlärningsresultat. Finländska och internationella undersökningar visar att skolans storlek inte har den relevans för elevernas inlärningsresultat och välfärd som många tror att den har. Särskilt i Finland är skillnaderna mellan olika skolor mycket små. Varje skola är en unik lärmiljö, där undervisningspersonalen och eleverna arbetar tillsammans inom de gränser som bestäms av yttre faktorer. Forskningen visar att de viktiga faktorerna för skolornas utveckling är tillräckliga stödåtgärder, elevernas hälsobeteende, elevernas inställning till inläringen och en gemensam verksamhetskultur.

Lokaler och lärmiljö

Antalet undervisningsutrymmen bestäms enligt Utbildningsstyrelsens anvisningar med utgångspunkt i antalet veckotimmar, medan undervisningsutrymmenas storlek dimensioneras enligt ämne och gruppstorlek. De nya läroplanerna trädde i kraft i augusti 2016 i såväl den grundläggande utbildningen som gymnasiet. I läroplanerna betonas mångsidiga lärmiljöer som ett stöd för inläringen. Undervisningsutrymmena bör alltså betraktas ur pedagogisk synvinkel och med tanke på pedagogiska lösningar. Skolorna ska ha lokaler som erbjuder aktiverande och stimulerande lärmiljöer. Här ingår bl.a. skolbiblioteket, platser för självstudier, samt platser för samvaro. Klassrum som är inredda på olika sätt kan dessutom tillföra variation i undervisningen. Skolförvaltningen i Grankulla har deltagit i Utbildningsstyrelsens projekt för att utveckla lärmiljöerna, och under projektet har undervisningslokalerna anpassats efter undervisningens nya utmaningar.

Enligt arkitektutredningen (alternativ A-1, nuläget) samt enligt en projektkalkyl enligt Utbildningsstyrelsens rumsprogram har Kasavuoren koulukeskus precis tillräckligt med utrymme för ett gymnasium med 400 studerande och ett högstadium med 342 elever. Ett större elevantal skulle förutsätta att gruppstorleken inom gymnasiet ökas, och därmed att gymnasiet skulle ta över stora klassrum av högstadiet, vilket skulle försvaga högstadiets verksamhetsförutsättningar. I den

grundläggande utbildningen kräver flexibiliteten i undervisningen och undervisningsgrupperna olika och även olika stora utrymmen.

Undervisning kan under en begränsad tid förutsättas fungera i trånga utrymmen, t.ex. tillfälliga utrymmen under en renovering. Dyliga lösningar fungerar dock bara under en kort och entydigt definierad tidsperiod, då lösningen inte hinner inverka på verksamhetens kvalitet. En längre tid i trånga utrymmen försämrar trivselen och verksamhetens kvalitet, vilket på sikt gör skolan mindre attraktiv och därmed leder till minskat elev- och studerandeunderlag. Skolfastigheter ska inte planeras med snävt tilltagna mått för att optimera statsandelarna.

Enligt arkitektutredningen (alternativ A-2) kräver ett gymnasium med 500 studerande en tillbyggnad på 404 m², för vilken kostnads kalkylen är 1 820 000 euro.

Kasavuoren koulukeskus har i huvudsak tillräcklig ventilation (uppgifter från samhällstekniken). Renoveringen som nu har slutförts har rättat till situationen i de rum som ligger vid C- och D-korridorerna. Ingen reparation gjordes i B-korridoren, där det följaktligen ännu finns fyra rum med otillräcklig ventilation, där gruppstorleken därför måste begränsas (högst 11 elever). Detta har en tydlig inverkan på planeringen och gör användningen av lokalerna ännu mer intensiv.

Målet med de nya lösningarna är att förbättra elevernas och studerandenas välfärd och trivsel. Nya lösningar borde leda till förbättringar jämfört med utgångsläget.

Enligt de trafikutredningar som har gjorts skulle trafikbelastningen i Kasabergsområdet öka en aning, men inte anmärkningsvärt, om en enhetsskola placeras i området. Ändringar i Mäntymäen koulus användningsändamål skulle inte enligt utredningen ha någon nämnvärd inverkan på trafikmängderna. I fråga om parkeringsarrangemangen visar utredningen att det går att placera 43 bilplatser på Mäntymäen koulus tomt, med ytterligare 20 bilplatser längs med Tallbackavägen. Detta blir sammanlagt 63 bilplatser, vilket motsvarar både dimensioneringen av parkeringsplatser för Esboskolorna och antalet bilar som enligt observation brukar parkera vid Kasavuoren koulukeskus.

Ekonomiska effekter

Investeringsutgifterna är i stadsstyrelsens förslag samma som i nuläget, sammanlagt 1 685 000 euro. För modell B-C (enhetsskola i en fastighet) är investeringsutgifterna 2 000 000 euro. Skillnaden i investeringsutgifter, 315 000 euro, gör att de årliga avskrivningarna ökar med 15 750 euro vilket kommer att avspeglas i hyresutgifterna. Denna kostnad har beaktats i driftskostnaderna för modell B-C.

Driftskostnaderna är i stadsstyrelsens förslag samma som i nuläget, sammanlagt 9 792 000 euro, för i en administrativ enhetsskola förloras synergieffekterna inom lärar- och administrationsresursen.

I modell B-C är driftskostnaderna 9 758 000 euro, dvs. 34 000 euro lägre. I denna modell finns det möjligheter att spara ca 100 000 euro inom den grundläggande utbildningen, men på grund av gymnasiets högre elevantal uppkommer tilläggs kostnader på ca 66 000 euro.

Skillnaderna mellan inkomsterna från statsandelarna är större. Det är ingen skillnad mellan alternativen i antalet elever inom den grundläggande utbildningen, och därmed heller inte i statsfinansieringen, men i modell B-C är antalet gymnasiestuderande 100 fler, vilket ger 559 663 euro mer i inkomster än i nuläget eller i stadsstyrelsens alternativ. Detta är en avgörande skillnad. Enhetsskolan är inget sparmål, utan den är primärt en pedagogisk utvecklingsåtgärd. I Grankullas fall skulle dock en omställning möjliggöra både en ökning av gymnasiets studerandeantal och utveckling av gymnasiets verksamhet, och dessutom skulle den stöda den pedagogiska utvecklingen av den grundläggande utbildningen samt ge ökade inkomster.

Om Kasavuoren koulukeskus kunde ta emot 450 gymnasiestuderande och högstadiet hade samma elevantal som nu, skulle inkomsterna enligt enhetspriset för 2017 vara 2 518 650 euro. Detta är 280 000 euro mer än om studerandenas antal är 400. Driftskostnaderna skulle stiga med 29 000 euro i ett gymnasium med 450 studerande.

De sparåtgärder som ingår i budgetförslaget för 2017 är inte tillräckliga med tanke på balanseringsprogrammet. Stadens budget för 2017 utan försäljningsvinster för anläggningstillgångar kommer trots sparåtgärderna att uppvisa ett betydande underskott (ca 8 miljoner euro), och bildningssektorns budgetförslag överskrider ännu budgetramen för 2017 med 0,5 miljoner euro.

Fram till 2018 kan bildningssektorn stå inför nedskärningar på upp till 1,5 miljoner euro jämfört med budgetförslaget för 2017. Redan nu vet man också om kommande tilläggsutgifter. Renoveringen och tillbyggnaden av Kasavuoren koulukeskus (2016) och renoveringen av Mäntymäen koulu (2017) kommer att ge upphov till sammanlagt ca 320 000 euro i tilläggskostnader i de interna hyrorna. Hyran höjs pga. renoveringen i Kasavuoren koulukeskus 2018 och pga. renoveringen i Mäntymäen koulu 2019. Nedskärningarna kommer att kräva omställningar men målet är att finna lösningar som inverkar så lite som möjligt på den service klienterna får. Bildningssektorn i Grankulla måste fortsätta att vara en föregångare, och främja välfärd och en levande tvåspråkighet. Enhetsskola enligt modell B-C är den enskilda åtgärd och strukturändring som bäst motsvarar stadens ekonomiska behov, samtidigt som modellen också utgör en pedagogisk utvecklingsåtgärd.